

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

5HD404 ČESKOSLOVENSKÉ HOSPODÁŘSKÉ DĚJINY (1918-1992)

(PŘÍLOHA K PRACOVNÍMU VÝKAZU prosinec 2017)

HANDOUT NA TÉMA: „*Hospodářská, sociální a politická obnova Československa po druhé světové válce v kontextu nového geopolitického a geomocenského rozdělení Evropy a světa.*“

Vypracoval: prof. Ivan Jakubec

Rada vzájemné hospodářské pomoci (Sovjet ekonomičeskoj vzaimopomošči, Council for Mutual Economic Assistance) (RVHP, SEV, COMECON)

Stalinem vynucené odřeknutí účasti na Marshallově plánu mělo vážné účinky na stále ještě agrární, válkou těžce zasažená hospodářství východoevropských zemí. Kremlem požadované převzetí centrálního plánovacího systému a nucená kolektivizace zemědělství mělo za následek další opatření. Na základě iniciativy SSSR vznikla dne 25. ledna 1949 Rada vzájemné hospodářské pomoci (RVHP), na jejímž vzniku se podílely: Bulharsko, Polsko, Rumunsko, Československo, Maďarsko a SSSR; dále Albánie (1949–1961), NDR (1950), Mongolsko (1962), Kuba (1972) a Vietnam (1978) a další přidružené státy či státy se statusem pozorovatele nebo uzavřenými smlouvami (Finsko, Jugoslávie, Irák, Mexiko, Nicaragua, KLDK, Angola, Laos, Etiopie aj.). V zájmu rychlého hospodářského růstu a dohony či dokonce předhony kapitalistických států jako nejbližší cíl byla snaha o koordinaci hospodářských plánů, investic a výrobních programů za optimálního využití zdrojů. Stálé byro RVHP v Moskvě připravovalo odsouhlasené dlouhodobé národní hospodářské plány, které požadovalo výstavbu těžkého průmyslu bez ohledu na národní zásoby surovin. SSSR, který v roce 1951 již 80 % svého zahraničního obchodu realizovalo se členy RVHP, mohl diktovat ceny pro své dodávky energie a železné rudy. Teprve po roce 1958 se rozvíjela po opuštění rigidní autarkie pomalu mezinárodní dělba práce s koncentrovanou produkcí určitých produktů v jednotlivých zemích, aniž by se podařilo vyřešit zásadní otázku jako realizace

„socialistického systému cen“ nebo konvertibility měn. Jako odpověď na opakující se problémy v zásobování potravinami a spotřebním zbožím jednotlivých zemí, uvolnění centrálního plánování a respektování tržních mechanismů, zintenzivnil Kreml své pokusy o prohloubení „socialistické integrace“; v roce 1971 přijatý „Komplexní program socialistické ekonomické integrace“ měl zlepšit plánování a spolupráci. Odpovědnost podřízených organizací byla rozšířena (koordinace výzkumu – 1962; Mezinárodní investiční banka, MIB – 1963/1971; Interatom – 1972; v rámci MIB zvláštní úvěrový fond pro rozvojové země – 1974). Odvození cen surovin od světových cen (1976 klouzavé průměry), nedostatečná nabídka zboží a vysoké pohledávky v tzv. převoditelném rublu vedly členy RVHP k hledání úvěrů, moderní techniky a odbytových možností na západě. Celková krize socialistického plánovaného hospodářství 80. let 20. st. doprovázená inflací, stávkami a potíže v zásobování nemohla být odstraněna. Jako důsledek přechodu k demokracii západního modelu a k tržnímu hospodářství byla dne 30. června 1991 rozpuštěna.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

